

**МИНИСТЕРСТВО
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ**

СОФИЯ 1040, бул. "Христо Ботев" № 55

№ 152 - февруари 2010

Добиви от земеделски култури - реколта`2009

Таблица 1

Площи, производство и добиви от земеделски култури – реколта`2009

Култура	Засети площи (дка)	Реколтирани площи (дка)	Среден добив (кг/дка)	Производство (тона)	Влажност %	Примеси %
Пшеница	12 541 510	12 477 179	318.7	3 976 852	11.5	2.7
Ръж	111 559	99 534	189.5	18 858	12.9	3.9
Тритикале	61 010	59 581	289.1	17 227	11.1	3.7
Ечемик	2 646 890	2 584 986	332.2	858 679	11.3	2.7
<i>Зимен ечемик</i>	2 426 873	2 414 290	337.6	815 123	11.3	2.7
<i>Пролетен ечемик</i>	220 017	170 696	255.2	43 556	12.5	3.7
Овес	212 314	199 957	153.6	30 723	11.2	4.0
Просо	39 378	36 334	117.3	4 262	11.9	1.4
Царевица за зърно	2 799 304	2 742 291	470.7	1 290 833	12.7	2.6
<i>Царевица за зърно - напоявана</i>	195 782	194 766	475.0	92 505	13.1	1.7
<i>Царевица за зърно - ненапоявана</i>	2 603 522	2 547 525	470.4	1 198 328	12.7	2.7
Ориз	84 194	83 115	522.7	43 441	11.9	3.2
Сорго	7 638	7 295	248.6	1 813	5.0	5.0
Смесени житни за зърно	896	..	151.5	..	-	-
Слънчоглед	6 872 090	6 837 114	192.8	1 317 979	8.8	3.2
<i>Слънчоглед - маслодаен</i>	6 347 558	6 313 882	193.9	1 224 242	8.8	3.1
<i>Слънчоглед - шарен</i>	524 532	523 232	179.1	93 737	9.6	4.1
Рапица	1 122 375	1 083 721	217.3	235 490	8.9	2.5
Соя	4 550	4 143	96.5	400	-	-
Фъстъци	6 094	6 094	153.9	938	-	-
Маслодаен лен	..	..	11.9	..	-	-
Памук	6 588	4 952	98.3	487	-	-
Маслодайна роза	32 345	29 443	260.7	7 677	-	-
Маточина	4 892	4 875	105.8	516	-	-
Лавандула	22 650	18 540	195.9	3 631	-	-
Мента (зелена маса)	395	270	699.3	189	-	-
Силибум	13 854	12 877	42.1	542	-	-
Валериана	40	40	70.0	3	-	-
Резене	24 426	24 296	56.1	1 362	-	-
Кориандър	480 270	453 950	70.4	31 979	-	-
Тикви за семки	33 526	33 526	70.8	2 372	-	-
Хмел	1 435	1 435	89.8	129	-	-
Захарно цвекло	..	..	1 055.0	..	-	-
Фуражно цвекло	879	..	..	827	-	-
Фуражен грах - зърно	15 885	15 250	127.8	1 948	-	-
Фий-семе	3 285	3 110	114.6	357	-	-
Царевица за силаж и за зелено изхранване	239 505	237 083	1 307.0	309 874	-	-
Едногодишни фуражи за сено	86 114	85 305	864.9	73 784	-	-
Люцерна (суха маса)	931 448	606 420	452.7	274 539	-	-
Изкуствени ливади - други бобови за сено	10 812	1 519	378.2	574	-	-
Изкуствени ливади - житни треви за сено	11 830	6 435	201.8	1 298	-	-
Постоянни ливади за сено	4 532 740	631 555	255.7	161 475	-	-
Царевичак от царевица за зърно	///	30 013	339.7	10 195	-	-
Едногодишни зърнени, прибрани на зелено	///	13 101	345.9	4 532	-	-
Слънчоглед, прибран за фураж	///	5 904	350.6	2 070	-	-
Слама от житни култури	///	865 551	132.5	114 669	-	-

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури – реколта`2009"

Резултати и анализи

**А
Г
Р
О
С
Т
А
Т
И
С
Т
И
К
А**

Таблица 2

Засети площи с основни земеделски култури – реколта `2008 и реколта `2009

Култура	Засети площи реколта `2008 (дка)	Засети площи реколта `2009 (дка)	Изменение 2009 г. спрямо 2008 г. (%)
Пшеница	11 144 270	12 541 510	12.5%
Ръж	75 787	111 559	47.2%
Тритикале	45 850	61 010	33.1%
Ечемик	2 230 040	2 646 890	18.7%
Овес	258 949	212 314	-18.0%
Просо	35 155	39 378	12.0%
Царевица за зърно	3 293 450	2 799 304	-15.0%
Ориз	78 582	84 194	7.1%
Сорго	18 193	7 638	-58.0%
Слънчоглед	7 239 620	6 872 090	-5.1%
Рапица	943 085	1 122 375	19.0%
Соя	1 339	4 550	239.8%
Фъстъци	3 325	6 094	83.3%
Памук	7 155	6 588	-7.9%
Кориандър	376 349	480 270	27.6%
Лавандула	22 776	22 650	-0.6%
Фуражен грах - зърно	19 799	15 885	-19.8%
Царевица за силаж	190 570	239 505	25.7%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури"

Таблица 3

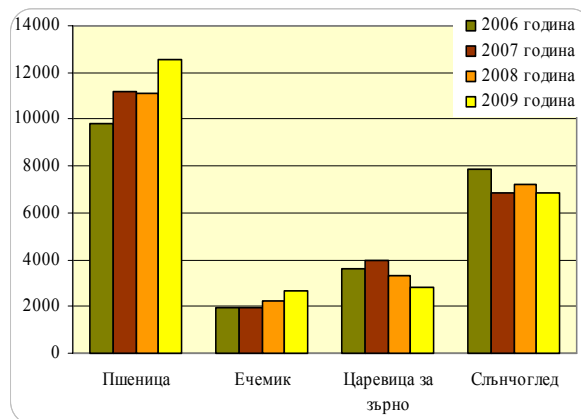
Производство от основни земеделски култури – реколта `2008 и реколта `2009

Култура	Реколта `2008 (тона)	Реколта `2009 (тона)	Изменение 2009 г. спрямо 2008 г. (%)
Пшеница	4 632 210	3 976 852	-14.1%
Ръж	14 766	18 858	27.7%
Тритикале	20 504	17 227	-16.0%
Ечемик	878 001	858 679	-2.2%
Овес	54 489	30 723	-43.6%
Просо	4 822	4 262	-11.6%
Царевица за зърно	1 368 347	1 290 833	-5.7%
Ориз	38 645	43 441	12.4%
Сорго	3 419	1 813	-47.0%
Слънчоглед	1 300 711	1 317 979	1.3%
Рапица	231 176	235 490	1.9%
Соя	179	400	123.5%
Фъстъци	756	938	24.1%
Памук	694	487	-29.8%
Кориандър	42 119	31 979	-24.1%
Лавандула	4 892	3 631	-25.8%
Фуражен грах - зърно	4 266	1 948	-54.3%
Царевица за силаж	243 572	309 874	27.2%
Люцерна	289 253	274 539	-5.1%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури"

Графика 1

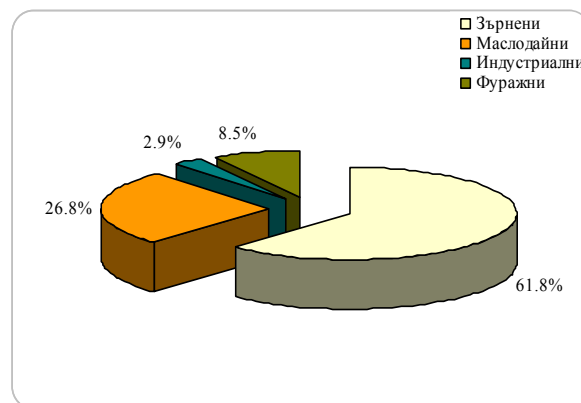
Засети площи с пшеница, ечемик, царевица за зърно и слънчоглед (хил. дка)

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури"

Графика 2

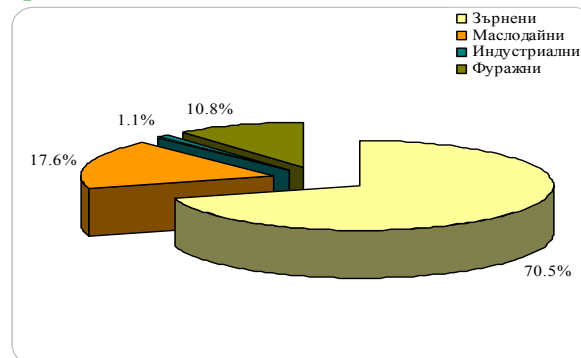
Разпределение на реколтираните площи с основни земеделски култури – реколта `2009

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури – реколта `2009"

Графика 3

Разпределение на производството от основни земеделски култури – реколта `2009

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури – реколта `2009"

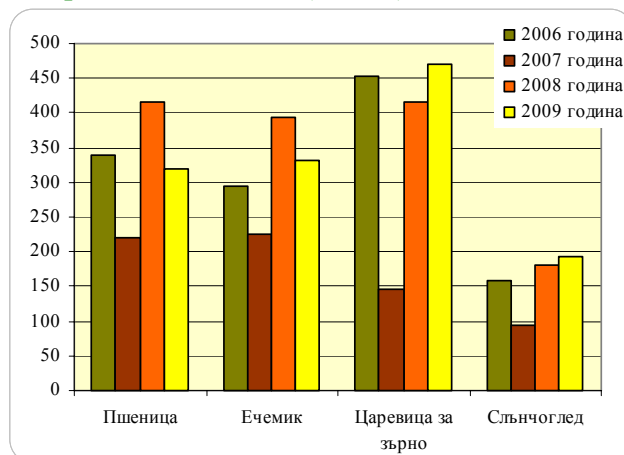
Делът на зърнените култури (без царевица) през стопанската 2008/2009 година е 50.4% от обработваемата земя, а царевицата заема 9.7%. Производството на тази група култури е 70.5% от общото производство. За реколта `2009 се наблюдава увеличаване на засетите площи със зърнени култури с около 7.7% спрямо засетите площи от реколта `2008. Увеличават се площите, засети с пшеница (+12.5%), ръж (+47.2%), тритикале (+33.1%) и ечемик (+18.7%). Намаляват площите, засети с овес (-18.0%), царевица за зърно (-15.0%) и сорго (-58.0%).

Таблица 4

Средни добиви на основни земеделски култури – реколта`2008 и реколта`2009

Култури	Изменение		
	Реколта`2008 (кг/дка)	Реколта`2009 (кг/дка)	2009 г. спрямо 2008 г. (%)
Пшеница	416.7	318.7	-23.5%
Ръж	199.4	189.5	-5.0%
Тритикале	447.2	289.1	-35.4%
Ечемик	394.3	332.2	-15.7%
Овес	219.1	153.6	-29.9%
Просо	144.7	117.3	-18.9%
Царевица за зърно	415.5	470.7	13.3%
Ориз	496.2	522.7	5.3%
Сорго	193.2	248.6	28.7%
Слънчоглед	180.2	192.8	7.0%
Рапица	264.2	217.3	-17.8%
Соя	133.9	96.5	-27.9%
Фъстъци	227.4	153.9	-32.3%
Памук	98.3	98.3	0.0%
Кориандър	113.8	70.4	-38.1%
Лавандула	224.0	195.9	-12.5%
Фуражен грах - зърно	216.2	127.8	-40.9%
Царевица за силаж	1 280.4	1 307.0	2.1%
Люцерна	467.1	452.7	-3.1%

Графика 4
Средни добиви от пшеница, ечемик, царевица за зърно и слънчоглед (кг/дка)

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури"

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури"

В резултат на по-ниските добиви от реколта`2009, производството на зърнени култури спрямо реколта`2008 намалява с около 11.0%. Производството е по-ниско при почти всички зърнени култури, с изключение на ориза и ръжта. При ориза се наблюдава по-високо производство в резултат на увеличаването на засетите площи и по-високия среден добив. При ръжта по-високото производство е за сметка на увеличаването на засетите площи. При царевицата за зърно се увеличава средният добив, но намалението на площите води до по-ниско производство.

Засетите площи с маслодайни култури от реколта`2009 намаляват с 2.2% в сравнение със засетите площи от реколта`2008. Делът на слънчогледа е 22% от обработваемата земя, с 5.1% по-малко са засетите площи спрямо реколта`2008. Остава висок делът на засетите площи със слънчоглед, върху които той се отглежда монокултурно. Средният добив при слънчогледа за реколта`2009 е със 7.0% по-висок и това води до увеличаване на производството с 1.3%, което компенсира намаляването на площите.

Засетите площи с индустриални култури се увеличават 16.8% в сравнение със засетите площи от реколта`2008.

При голяма част от наблюдаваните култури се отчитат по-ниски средни добиви от реколта`2009 в сравнение с реколта`2008.

Таблица 5

Намерения на производителите за сеитба на основни земеделски култури – реколта`2010

Култура	Площи (ха)
Пшеница	1 079 869
Ечемик	244 779
Ръж	10 388
Тритикале	6 198
Царевица за зърно	226 612
Ориз	8 389
Слънчоглед	756 834
Кориандър	52 322
Рапица	186 504

За реколта`2010 площите, засети с пшеница, се очаква да намалееят с около 1 743 хил. дка. Относително постоянни се очаква да останат площите, засети с ечемик, ръж, тритикале и ориз. Очаква се да намалееят площите с царевица за зърно. Засилва се интересът към маслодайните култури – слънчоглед и рапица, за които се очаква увеличаване на засетите площи. С около 43 хил. дка се очаква да се увеличат засетите площи с кориандър за реколта`2010.

Статистическа тайна

За да се гарантира тайната на индивидуалните данни, някои от тях са заместени със знак ".." (конфиденциални данни). Това са случаите, когато:

- Има по-малко от 3 стопанства в разглежданата категория;
- Едно от стопанствата в разглежданата категория обхваща повече от 85% от дейността в тази категория.

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури – реколта`2009"

Таблица 6

Относителен дял на площите с основни земеделски култури, засети с окачествени, неокачествени и други семена – реколта`2009

Култура	Площи, засети с окачествени семена (%)	Площи, засети със собствени неокачествени семена (%)	Площи, засети с други семена (%)
Пшеница	56%	43%	1%
Ечемик	54%	45%	1%
Ръж	33%	66%	1%
Тритикале	37%	61%	2%
Овес	49%	49%	2%
Просо	81%	8%	11%
Царевица	93%	6%	1%
Рапица	97%	2%	1%
Слънчоглед	95%	5%	0%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Добиви от земеделски култури – реколта`2009"

Около 76.4% от площите със зърнени култури и 78.6% от площите с маслодайни култури са третирани с хербициди. С инсектициди са третирани 25.3% от зърнените и 17.2% от маслодайните култури. Третираните площи с фунгициди при зърнените са 20.8% и 10.1% при маслодайните култури.

Методология за провеждане на наблюдението и представителност на резултатите

Анкета "Добиви от земеделски култури – реколта`2009" се провежда от отдел "Агростатистика" на Министерството на земеделието и храните в съответствие с изискванията на Европейския съюз, регламентиращи статистиката на растениевъдните култури.

Анкетата е реализирана от анкетьори, наети и обучени от експертите по агростатистика в областните дирекции "Земеделие". Интервюирани са около 5 000 земеделски стопанства, определени чрез извадка, която покрива около 55% от площите със зърнени и 59% от маслодайните култури.

Въпросникът се състои от четири страници, разделен на две основни части. Първата част включва административна информация за стопанството. Втората част засяга земеделските култури, които се разглеждат по групи – зърнени, маслодайни, индустриални и фуражни култури. В анкетната карта са включени въпроси, в които земеделските стопани предоставят информация за засетите и реколтираните площи, средните добиви, производството, проведените агротехнически мероприятия през наблюдаваната 2008/2009 стопанска година, както и намеренията си за сеитба през стопанската 2009/2010 година.

Средните добиви на земеделските култури са изчислени въз основа на полученото производство и реколтираните площи.

Използване на статистическата информация

Резултатите от провежданите от отдел "Агростатистика" на МЗХ анкети са едни от основните източници на информация при определяне на земеделската политика на страната. Провеждането на статистическите изследвания и разпространяването на резултатите се извършва в съответствие със Закона за статистиката, ДВ, бр. 57 от 25.06.1999 г. и последвалите го изменения.

Увеличава се относителният дял на площите, засети с окачествени семена при основните земеделски култури. При царевичата, рапицата и слънчогледа над 93% от площите са засети с окачествени семена. При ръжта и тритикалето стопаните използват предимно собствени неокачествени семена.

Азотни торове са внасяни при около 85.6% от наблюдаваните зърнени култури и при 80.5% от маслодайните култури. Фосфорни торове са внасяни при 4.9% от площите със зърнени култури и 5.3% от площите с маслодайни култури. Калиеви торове са внасяни при 2.1% от зърнените и при 2.7% от площите с маслодайни култури.

Районите, цитирани в публикацията, са в съответствие с изискванията на общата класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана в Европейския съюз (NUTS), съгласно Регламент (ЕО) №176/2008 г.

Районите, които образуват ниво 2 (NUTS 2) са както следва:

- **Северозападен** – Видин, Враца, Монтана, Ловеч и Плевен;
- **Северен централен** – Велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра;
- **Североизточен** – Варна, Добрич, Търговище и Шумен;
- **Югоизточен** – Бургас, Сливен, Ямбол и Стара Загора;
- **Югозападен** – Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град и София област;
- **Южен централен** – Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян и Хасково.

Таблиците и графиките със сравнения са направени въз основа на данните от анкета "Добиви от земеделски култури – реколта`2008" (Публикация № 135, януари 2009).

Публикацията е приключена редакционно на 26 февруари 2010 г.

Отговорник на публикацията: Диана Атанасова

Редакция: МЗХ, отдел "Агростатистика"

Композиция и печат: МЗХ, отдел "Агростатистика"

МЗХ, отдел "Агростатистика"

Тел./факс: 985 11 140, 980 82 94; E-mail: agrostat@mzh.government.bg

Интернет страница на МЗХ-[http:// www.mzh.government.bg](http://www.mzh.government.bg)

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

СОФИЯ 1040, бул. "Христо Ботев" № 55

№ 152 - февруари 2010 - Приложение

Добиви от земеделски култури - реколта`2009

Реколтирани площи, производство и средни добиви от земеделски култури – реколта`2009

Райони	Пшеница	Ръж	Тритикале	Ечемик	Царевица за зърно	Овес	Фуражен грах - зърно
<i>Реколтирани площи (ха)</i>							
България	1 247 718	9 953	5 958	258 499	274 229	19 996	1 525
Северна и Югоизточна	1 085 013	4 631	3 701	233 595	251 034	13 721	1 435
Северозападен	289 705	1 474	404	48 322	77 138	6 391	191
Северен централен	262 778	1 189	1 376	61 391	81 566	2 441	704
Североизточен	280 293	110	813	51 431	87 561	2 876	398
Югоизточен	252 237	1 858	1 108	72 451	4 769	2 013	142
Югозападна и Южна централна	162 705	5 322	2 257	24 904	23 195	6 275	90
Югозападен	40 222	3 813	252	6 001	9 292	4 508	-
Южен централен	122 483	1 509	2 005	18 903	13 903	1 767	90
<i>Производство (тона)</i>							
България	3 976 852	18 858	17 227	858 679	1 290 833	30 723	1 948
Северна и Югоизточна	3 522 365	9 822	10 747	794 536	1 198 528	21 260	1 849
Северозападен	984 793	2 837	1 225	168 640	424 707	9 872	418
Северен централен	889 084	3 793	4 293	225 104	388 577	3 771	492
Североизточен	966 591	249	2 556	177 778	363 629	4 761	690
Югоизточен	681 897	2 943	2 673	223 014	21 615	2 856	249
Югозападна и Южна централна	454 487	9 036	6 480	64 143	92 305	9 463	99
Югозападен	104 553	6 798	765	11 439	38 811	6 914	-
Южен централен	349 934	2 238	5 715	52 704	53 494	2 549	99
<i>Среден добив (кг/ха)</i>							
България	3 187	1 895	2 891	3 322	4 707	1 536	1 278
Северна и Югоизточна	3 246	2 121	2 903	3 401	4 774	1 549	1 289
Северозападен	3 399	1 924	3 033	3 490	5 506	1 545	2 188
Северен централен	3 383	3 190	3 119	3 667	4 764	1 545	699
Североизточен	3 449	2 254	3 143	3 457	4 153	1 655	1 736
Югоизточен	2 703	1 585	2 413	3 078	4 532	1 419	1 749
Югозападна и Южна централна	2 793	1 698	2 872	2 576	3 980	1 508	1 101
Югозападен	2 599	1 783	3 038	1 906	4 177	1 534	-
Южен централен	2 857	1 483	2 851	2 788	3 848	1 443	1 101
<i>Продължение</i>							
Райони	Слънчоглед	Рапица	Кориандър	Царевица за силаж и зелено изхранване	Едногодишни прибранни за фураж	Люцерна	Постоянни ливади за сено
<i>Реколтирани площи (ха)</i>							
България	683 711	108 372	45 395	23 708	10 431	60 642	63 156
Северна и Югоизточна	616 765	104 245	44 845	18 584	6 475	48 672	30 227
Северозападен	175 738	21 504	397	2 131	2 444	7 460	5 753
Северен централен	149 963	25 754	2 940	3 516	407	20 492	3 142
Североизточен	173 335	43 925	3 926	7 283	2 406	12 638	3 708
Югоизточен	117 729	13 062	37 582	5 654	1 218	8 082	17 624
Югозападна и Южна централна	66 946	4 127	550	5 124	3 956	11 970	32 929
Югозападен	12 291	162	..	1 635	1 486	1 284	25 123
Южен централен	54 655	3 965	..	3 489	2 470	10 686	7 806
<i>Производство (тона)</i>							
България	1 317 979	235 490	31 979	309 874	80 385	274 539	161 475
Северна и Югоизточна	1 223 222	227 170	31 576	255 517	59 595	213 947	48 194
Северозападен	378 593	44 035	366	24 397	5 694	29 666	10 741
Северен централен	331 958	59 605	2 286	50 527	2 962	108 888	5 580
Североизточен	321 726	97 431	3 236	116 520	44 000	43 710	8 002
Югоизточен	190 945	26 099	25 688	64 073	6 939	31 683	23 871
Югозападна и Южна централна	94 757	8 320	403	54 357	20 790	60 592	113 281
Югозападен	18 726	209	..	19 399	4 851	6 784	88 675
Южен централен	76 031	8 111	..	34 958	15 939	53 808	24 606
<i>Среден добив (кг/ха)</i>							
България	1 928	2 173	704	13 070	7 706	4 527	2 557
Северна и Югоизточна	1 983	2 179	704	13 749	9 204	4 396	1 594
Северозападен	2 154	2 048	922	11 449	2 330	3 977	1 867
Северен централен	2 214	2 314	777	14 371	7 272	5 314	1 776
Североизточен	1 856	2 218	824	15 999	18 287	3 459	2 158
Югоизточен	1 622	1 998	684	11 333	5 699	3 920	1 355
Югозападна и Южна централна	1 415	2 016	733	10 608	5 255	5 062	3 440
Югозападен	1 524	1 293	460	11 866	3 265	5 285	3 530
Южен централен	1 391	2 046	777	10 019	6 452	5 035	3 152

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" – анкета "Добиви от земеделски култури – реколта`2009"